

Zákon o uznávaní dokladov o vzdelaní a odborných kvalifikácií

Informačný seminár Strediska na uznávanie
dokladov o vzdelaní
so zameraním na **profesijné uznávanie**

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
15.2.2016, Bratislava

Medzinárodný kontext

- Smernica Európskeho parlamentu a Rady
 - 2005/36/ES o uznávaní odborných kvalifikácií
 - 2006/100/ES, ktorou sa z dôvodu pristúpenia Bulharska a Rumunska upravujú určité smernice v oblasti voľného pohybu osôb
 - 2013/25/EÚ, ktorou sa z dôvodu pristúpenia Chorvátskej republiky upravujú určité smernice v oblasti práva usadiť sa a slobody poskytovať služby
 - **2013/55/EÚ**, ktorou sa mení smernica 2005/36/ES o uznávaní odborných kvalifikácií
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1024/2012 o administratívnej spolupráci prostredníctvom informačného systému o vnútornom
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 2015/983 z 24. júna 2015 o postupe vydávania európskeho profesijného preukazu a uplatňovania výstražného mechanizmu
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady **2011/95/EÚ** o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany

Zákon č. 422/2015 Z. z. o uznávaní dokladov o vzdelaní
a o uznávaní odborných kvalifikácií a o zmene a
doplnení niektorých zákonov

~

Vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu
Slovenskej republiky č. 16/2016 Z. z., ktorou sa
ustanovujú profesijné organizácie, ktorých členovia
vykonávajú regulované povolanie s právom používať
profesijné tituly a regulované povolania s koordináciou
vzdelania

Štruktúra zákona

- Prvá časť: Základné ustanovenia
- Druhá časť: Uznávanie dokladov o vzdelaní
- Tretia časť: Uznávanie odborných kvalifikácií
- Štvrtá časť: Kompenzačné mechanizmy
- Piata časť: Konanie o uznaní dokladovo vzdelaní a odborných kvalifikácií
- Šiesta časť: Uznávanie na účely pokračovania v štúdiu
- Siedma časť: Voľné poskytovanie služieb
- Ôsma časť: Európsky profesijný preukaz
- Deviata časť: Pôsobnosť príslušných orgánov

Pôsobnosť zákona

- uznávanie dokladov o vzdelaní
 1. členského štátu Európskej únie, štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore, a Švajčiarskej konfederácie (ďalej len „členský štát“) a
 2. štátu, ktorý nie je členským štátom (ďalej len „tretí štát“) a
- Uznávanie odborných kvalifikácií vydaných uznanou vzdelávacou inštitúciou alebo inou oprávnenou inštitúciou podľa právnych predpisov členského štátu alebo tretieho štátu.
- Ustanovenia tohto zákona sa nepoužijú, ak osobitný predpis upravujúci podmienky prístupu k príslušnému regulovanému povolaniu ustanovuje inak.

Definícia pojmov

- zmena:
 - **Regulované povolanie** je povolanie, odborná činnosť alebo skupina odborných činností, na ktorých výkon sa vyžaduje splnenie kvalifikačných predpokladov ustanovených osobitnými predpismi okrem všeobecného kvalifikačného predpokladu, ktorým je stupeň vzdelania, najmä v študijnom odbore v skupine študijných odborov sociálne, ekonomické a právne vedy;
 - Aktuálny zoznam regulovaných povolaní dostupný na www.minedu.sk
 - Redukovaný zoznam regulovaných povolaní o povolania napr: advokátsky koncipient, niektoré živnosti, odborný asistent na vysokých školách a pod.
 - rozhodnutie Súdneho dvora č. **C - 298/14** z 6. októbra 2015
 - Stanovisko EK: **COM(2010)373**.

Uznávanie dokladov o vzdelaní

Všeobecný systém uznávania
dokladov o vzdelaní

~

Automatické uznávanie
dokladov o vzdelaní

Všeobecný systém uznávania

- vzťahuje sa na doklady o vzdelaní:
 - pri ktorom nedochádza ku koordinácii vzdelania a
 - doklad sa uznáva po porovnaní obsahu a rozsahu vzdelania, ktoré sa vyžaduje na výkon príslušného regulovaného povolania v Slovenskej republike.
- doklady osvedčujúce:
 - vysokoškolské vzdelanie 1., 2., 3. stupňa
 - stredoškolské vzdelanie: pomaturitné štúdium, konzervatórium, úplné stredné vzdelanie a stredné vzdelanie;
- Zmena:
 - §4 písm. c): vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v treťom štáte sa dokazuje absolvovaním študijného programu druhého stupňa, ktorého štandardná dĺžka štúdia spolu s prechádzajúcim absolvovaním študijného programu prvého stupňa je najmenej päť rokov alebo
 - Spojený študijný program prvého a druhého stupňa v dĺžke štyri roky.

Zásady uznávania odborných kvalifikácií

- Príslušný orgán uzná odbornú kvalifikáciu žiadateľa, ak žiadateľ je držiteľom dokladu o odbornej kvalifikácii, ktorá sa na výkon tohto regulovaného povolania vyžaduje v inom členskom štáte.
- Fyzická osoba môže vykonávať regulované povolanie v Slovenskej republike na základe uznania jej odbornej kvalifikácie príslušným orgánom v Slovenskej republike.
- Uznanie dokladu o odbornej kvalifikácii oprávňuje jeho držiteľa na prístup k regulovanému povolaniu a výkon regulovaného povolania v Slovenskej republike za rovnakých podmienok ako fyzická osoba, ktorá získala príslušnú odbornú kvalifikáciu v Slovenskej republike.
- Ak odborná kvalifikácia fyzickej osoby nespĺňa podmienky vzdelania a odbornej prípravy na výkon príslušného regulovaného povolania požadované právnymi predpismi členského štátu, uznáva sa za rovnocennú, ak sa na ňu viažu **nadobudnuté práva** pre rovnaké zaobchádzanie s odbornou kvalifikáciou ustanovené právnymi predpismi členského štátu.

Uznanie čiastočnej odbornej kvalifikácie

- Novinka
- Príslušný orgán uzná čiastočnú odbornú kvalifikáciu, ak
 - a) žiadateľ má v inom členskom štáte odbornú spôsobilosť vykonávať odbornú činnosť, na výkon ktorej žiada o uznanie čiastočnej odbornej kvalifikácie,
 - b) uloženie kompenzačných opatrení vyžaduje absolvovanie úplného vzdelávania a odbornej prípravy, ktoré sa na výkon príslušného regulovaného povolania vyžaduje v Slovenskej republike, a
 - c) odbornú činnosť možno vykonávať samostatne od ostatných odborných činností, ktoré sú súčasťou príslušného regulovaného povolania.
- Vylúčené sú zdravotnícke povolania

Uznanie odbornej kvalifikácie na výkon zdravotníckeho povolania

- Odborná kvalifikácia nadobudnutá v členskom štáte
 1. automatické uznanie
 2. uznanie na základe nadobudnutých práv
 - 2.1 odborná kvalifikácia bola nadobudnutá pred r. 2004
 - 2.2 názov diplomu sa nezhoduje z notifikovaným znením
 3. Všeobecný systém uznávania
- Odborná kvalifikácia nadobudnutá v nečlenskom štáte

Vždy podľa všeobecného systému uznávania, tj. porovnávanie obsahu a rozsahu vzdelania s požadovaným vzdelaním;

 - 1. uznanie dokladu o vzdelaní – MŠVVŠ SR
 - 2. doplňujúca skúška na vzdelávacej ustanovizni - VŠ, SŠ + komory
 - 3. uznanie odbornej kvalifikácie

Kompenzačné opatrenia

- Adaptačné obdobie
- Skúška spôsobilosti

skúška spôsobilosti, ako kompenzačné opatrenie

≠

doplňujúcej skúške podľa § 18 ods. 2

!!!

Konanie o uznaní dokladu o vzdelaní

- Lehota:
 - 2 mesiace na uznanie dokladu o vzdelaní
 - 3 mesiace na uznanie odbornej kvalifikácie
- Prílohy k žiadosti
 - pri členských štátoch bez zmeny
 - pri nečlenských štátoch sa povinne predkladá aj
 - vyššie overenie dokladov o vzdelaní (apostille/superlegalizácia),
 - podrobné sylaby predmetov a
 - potvrdenie o oprávnení vzdelávacej inštitúcie poskytovať príslušné vzdelávanie, o uznanie ktorého žiadateľ žiada.
- Rozhodnutie o:
 - uznaní dokladu o vzdelaní,
 - zamietnutí žiadosti o uznanie dokladu o vzdelaní alebo
 - uložení kompenzačného opatrenia;

Uznávanie na účely pokračovania v štúdiu

- Zjednotenie právnej úpravy uznávania
- Implementácia najnovších medzinárodných záväzkov SR v súvislosti s Bolonským procesom
- Výrazná liberalizácia v prípadoch keď existuje bilaterálna alebo multilaterálna zmluva o vzájomnom uznávaní dokladov o vzdelaní
 - Prezidentská zmluva s ČR - automaticky platné dokumenty na území zmluvných štátov;
 - Vládne zmluvy - ostatné bilaterálne zmluvy SR, prebehne administratívny proces, výrazné skrátenie lehoty (15 dní)
 - Multilaterálne zmluvy – Bolonská deklarácia a Lisabonský dohovor

Voľné poskytovanie služieb

- Dočasné a príležitostné poskytovanie služieb – úzke prepojenie so Smernicou o službách;
- Vyhlásenie pred prvým poskytnutím služby
- Preskúmanie odbornej kvalifikácie na účely poskytovania služieb pred prvým poskytnutím služby – iba pre zdravotnícke profesie;

Európsky profesijný preukaz

- Elektronický preukaz v systéme IMI
- Nahrádza uznanie v prípade ak neexistuje ďalšia požiadavka na výkon povolania – napr. registrácia a pod.
- Vydáva sa pre povolania: **sestra, farmaceut, fyzioterapeut, horský vodca a realitný agent;**
- Pre povolania realitného agenta v SR sa nevydáva, lebo realitný agent je neregulované povolanie.
- Vydáva sa za účelom usadenia sa alebo voľného poskytovania služieb;
- Vydáva ho hostiteľský alebo domovský členský štát;

Výstraha

- Ministerstvo školstva informuje prostredníctvom IMI systému príslušné orgány ostatných členských štátov o rozhodnutí súdu, orgánu činného v trestnom konaní, správneho orgánu alebo orgánu príslušného na prejednanie priestupku, ktorým sa fyzickej osobe uložil zákaz činnosti alebo obmedzenie činnosti alebo ktorej bola rozhodnutím súdu právoplatne odsúdená za falšovanie alebo pozmeňovanie dokladu o odbornej kvalifikácii
 - a) zdravotníckeho pracovníka,
 - b) veterinárneho lekára,
 - c) pedagogického zamestnanca.

Ovládanie štátneho jazyka

- Žiadateľ o uznanie odbornej kvalifikácie je povinný ovládať štátny jazyk v rozsahu potrebnom na výkon príslušného regulovaného povolania.
- Ak ide o zdravotníckeho pracovníka, ovládanie štátneho jazyka v rozsahu potrebnom na výkon príslušného regulovaného povolania sa vždy overí skúškou. Pri inom regulovanom povolaní sa overenie ovládania štátneho jazyka skúškou vykoná, ak existujú odôvodnené pochybnosti o dostatočnom rozsahu ovládania štátneho jazyka.
- Žiadateľ nemusí preukazovať ovládanie štátneho jazyka, ak úspešne vykonal maturitnú skúšku zo štátneho jazyka alebo štátnu jazykovú skúšku zo štátneho jazyka.
- Overenie ovládania štátneho jazyka v rozsahu potrebnom na výkon príslušného regulovaného povolania skúškou sa vykonáva po rozhodnutí o uznaní odbornej kvalifikácie alebo po vydaní európskeho profesijného preukazu.

Používanie titulov

- Postup bez zmeny
- Akademické tituly – v úradnom styku je možné používať až po uznaní dokladu; používa sa titul udelený v štáte pôvodu; v žiadnom prípade nie slovenský ekvivalent;
 - Výnimka: ČR
- Profesijný titul – pomenovanie povolania; používa sa označenie povolania, ktoré zodpovedá tomuto povolaniu v Slovenskej republike;

Uznávanie vzdelania azylantom

- Žiadateľ s medzinárodnou ochranou, ktorý nemôže predložiť doklad o vzdelaní potvrdzujúci, že absolvoval vzdelávanie vyžadované na výkon príslušného povolania v štáte pôvodu, podá ministerstvu školstva žiadosť o posúdenie a overenie dosiahnutého vzdelania;
- ministerstvo podľa úrovne vzdelávania uvedenej žiadateľom s medzinárodnou ochranou určí uznanú vysokú školu alebo uznanú strednú školu, ktorá overí, na akej úrovni obsah a rozsah uvedeného vzdelávania zodpovedá obsahu a rozsahu porovnateľného vzdelávania v Slovenskej republike;
- Overenie dosiahnutého vzdelania žiadateľa s medzinárodnou ochranou sa uskutočňuje formou skúšky prebiehajúcej v štátnom jazyku pred trojčlennou komisiou, ktorej predsedá štatutárny orgán príslušnej uznanej vysokej školy alebo príslušnej uznanej strednej školy alebo ním poverený zástupca. Ďalší dvaja členovia komisie sú odborne spôsobilí zamestnanci uznanej vysokej školy alebo uznanej strednej školy.
- O úspešnom absolvovaní skúšky komisia vypracuje protokol o skúške, ktorý obsahuje zhodnotenie preukázanej úrovne vzdelávania žiadateľa s medzinárodnou ochranou a informáciu o možnosti pokračovať vo vzdelávaní na získanie príslušného stupňa vzdelania podľa osobitného predpisu.¹²⁾ Protokol o skúške neoprávňuje jeho držiteľa na výkon regulovaného povolania v Slovenskej republike.

Potvrdzovanie

- Občanom členských štátov, ktorí predpokladajú vykonávať regulované povolanie v inom členskom štáte a ktorí získali vzdelanie na území Slovenskej republiky, alebo na území Slovenskej republiky a Českej republiky ako súčasti iných štátnych útvarov pred 1. januárom 1993, vydá príslušný orgán na ich žiadosť
 - potvrdenie o tom, či je príslušné povolanie v Slovenskej republike regulované povolaním vrátane informácie o všeobecne záväznom právnom predpise, ktorý upravuje výkon príslušného povolania v Slovenskej republike, a či občan spĺňa kvalifikačné predpoklady na jeho výkon,
 - potvrdenie o dĺžke, obsahu a stupni dosiahnutého vzdelania na území Slovenskej republiky

Uznávanie na iné účely

- Pri uznávaní dokladov o vzdelaní na účely
 - vydávania modrej karty Európskej únie alebo
 - na výkon povolání, ktoré nie sú v Slovenskej republike regulované,

sa postupuje podľa § 33 až 39 (uznávanie na účely pokračovania v štúdiu).

Pôsobnosť príslušných orgánov

Ministerstvo školstva,
vedy výskumu a športu
SR

- Ministerstvo školstva je príslušným orgánom na uznanie dokladov o vzdelaní vždy;
 - Výnimka: doklady o vzdelaní architektov a veterinárov nadobudnuté v ČŠ;
- Ministerstvo školstva je príslušným orgánom na uznanie odborných kvalifikácií pre
 - Pedagogických a odborných zamestnancov
 - Vysokoškolských učiteľov
 - Športových odborníkov (tréner, inštruktor)
 - Zdravotníckych pracovníkov (okrem špecializácii);

Ďalšie príslušné orgány rozhodujú o

Pôsobnosť príslušných orgánov

Ďalšie príslušné orgány

- uznaní dokladov o vzdelaní na účely výkonu regulovaného povolania v Slovenskej republike vo svojej pôsobnosti, (napr. SKA - architekti, SKVL – veterinárni lekár)
- o uznaní odbornej kvalifikácie vo svojej pôsobnosti (napr. SAK – advokáti, a i.),
- vydávajú potvrdenie, že žiadateľ je spôsobilý vykonávať príslušné regulované povolanie alebo regulované povolanie v príslušnom odbore v Slovenskej republike,
- vydávajú európsky profesijný preukaz,
- predkladá každoročne k 31. decembru ministerstvu školstva správu o rozhodnutiach vo veci uznávania dokladov o vzdelaní a uznávania odborných kvalifikácií občanov členských štátov na účely výkonu regulovaného povolania v Slovenskej republike, a
- poskytuje bezodkladne súčinnosť ministerstvu školstva pri plnení jeho úloh;

Ďakujem za pozornosť!

Eva Kaczová

riaditeľka Strediska na uznávanie dokladov o vzdelaní

Sekcia vysokých škôl, vedy a výskumu

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

Stromová 1, 813 30 Bratislava

eva.kaczova@minedu.sk